

7. Юридична енциклопедія : в 6-ти т. / ред. Ю. С. Шемшученко [та ін.]. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. Т. 6. 768 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-15>

МОДЕРНІЗАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ЧЕРЕЗ ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ: КОНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ ВІЙСЬКОВОГО ПЕРІОДУ

Чалабієва Маріям Рзаївна

*кандидатка юридичних наук, наукова співробітниця
Науково-дослідний інститут державного будівництва та місцевого
самоврядування Національної академії правових наук України
м. Харків, Україна*

На сучасному етапі розвитку України незавершеність адміністративно-територіальної реформи спричиняє збільшення інституційних диспропорцій у відносинах між органами державної влади та структурами місцевого самоврядування. Додатково, існують значні прогалини у визначенні та розподілі управлінських функцій між різними рівнями влади та громадськими інституціями, особливо в контексті економічних повноважень та аспектів, пов'язаних з безпекою та мобілізацією.

В умовах воєнного часу особливо важливим є питання модернізації системи військового обліку, яка залишилася незмінною з часів Радянського Союзу, що ускладнює ефективне залучення державних структур та громадськості до процесів оборони країни. Недостатнє законодавче регулювання у сфері територіальної оборони, що стало особливо актуальним під час воєнного стану, вимагає уваги та вдосконалення.

Крім того, існуючі корупційні та інші інституційні дисфункції, що перешкоджають ефективності публічного управління, такі як опортуністична поведінка громадян і чиновників. Це питання потребує нагального вирішення задля забезпечення прозорості та доброчесності управлінських процесів в Україні.

У контексті сучасних викликів, що стоять перед Україною, набуває вирішального значення питання підвищення ефективності публічного управління, заснованого на інституційних стандартах, які є характерними для розвинених країн світу. У цьому аспекті ключовим стає

впровадження інноваційних підходів до формування стратегій розвитку держави та її окремих регіонів.

Зокрема, Державна стратегія регіонального розвитку в Україні повинна включати визначення стратегічних пріоритетів розвитку, які враховують специфіку окремих груп регіонів, включаючи прикордонні з ЄС, росією, білоруссю, приморські, центральні, а також ті, що постраждали від воєнних дій. Це має бути доповнено гармонізацією стратегічного планування на різних рівнях: від державного до локального – з подальшою розробкою щорічних планів розвитку для кожного об'єкта планування, а також їх належним бюджетним забезпеченням.

Процес розробки та реалізації стратегій регіонального розвитку має включати кілька етапів: визначення ролі та значення кожного великого регіону України у Державній стратегії; розробку індивідуальних стратегій для кожної області; створення стратегій для окремих районів і громад у рамках цих обласних стратегій; затвердження щорічних планів розвитку для кожного регіону, району, та громади; формування відповідних річних бюджетів. Важливо, щоб стратегічне планування громад відбувалося з урахуванням основних положень стратегій розвитку відповідних районів та регіонів.

Реалізація описаної моделі стратегічного управління вимагає скоординованих зусиль на всіх рівнях системи публічного управління, включаючи державну владу, місцеве самоврядування та громадські інституції. Ключові механізми інституційних змін, які сприятимуть цьому процесу, включають фінансовий механізм, забезпечуючи надійне фінансування стратегічних ініціатив; соціальний механізм, спрямований на трансформацію соціальних інститутів для подолання інституційних дисфункцій; та ринковий механізм, орієнтований на ефективне використання ресурсів через впровадження конкуренції та демонополізацію.

У контексті воєнного стану, оптимізація процесів управління на національному та регіональному рівнях стає ще більш актуальною. Це вимагає від системи публічного управління в Україні адаптації до нових викликів, зокрема, ефективного взаємодії різних органів влади для подолання інституційних прогалин та опортуністичної поведінки. Розробка нової системи стратегічного управління, яка відповідатиме актуальним потребам воєнного часу, стає ключовою для розвитку держави та її регіонів у повоєнний період.

Майбутнє адміністративного управління вибудовується на принципах оптимізації, прозорості та адаптивності, особливо з огляду на можливість воєнних конфліктів. Цифровізація вносить фундаментальні зміни в традиційні управлінські системи, розширюючи можливості для

більш ефективного реагування на виклики та потреби сучасного суспільства.

З одного боку, застосування цифрових технологій сприяє значному підвищенню ефективності управлінських процесів, дозволяючи зменшити часові та ресурсні витрати. З іншого боку, це також забезпечує зростання прозорості державного управління, що є критично важливим для підтримки довіри громадян і запобігання корупції. Впровадження цифрових інструментів, таких як електронне урядування, відкриває широкі можливості для взаємодії між державою та громадянами, підвищуючи якість надання публічних послуг.

В умовах потенційних воєнних конфліктів, цифрові технології набувають особливої значущості. Вони можуть використовуватися для забезпечення оперативного реагування на кризові ситуації, ефективного управління ресурсами та координації дій у складних умовах. Це також стосується питань національної безпеки, де цифрові інструменти можуть сприяти моніторингу та аналізу потенційних загроз.

Проте, необхідно враховувати, що широке впровадження цифрових технологій також ставить перед адміністративним управлінням нові виклики, пов'язані з кібербезпекою та захистом персональних даних. Це вимагає розробки комплексних стратегій та нормативно-правових регулювань, які б забезпечували баланс між інноваційністю, безпекою та приватністю.

У перспективі, можна очікувати, що цифрові технології стануть не лише інструментом для підвищення ефективності адміністративного управління, але й важливим фактором у формуванні нових підходів до конституційного права та державного регулювання. Саме тому, поглиблене дослідження та розуміння довгострокових впливів цифрових змін є критично важливим для розвитку сучасного адміністративного управління.